

Sygn. akt VIII U 2321/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2020 r. w Gliwicach

sprawy P. O. (O.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

przy udziale (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania P. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 5 listopada 2019 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż P. O. jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu

i wypadkowemu od 2 maja 2019 roku.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 2321/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 listopada 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że P. O. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 2 maja 2019 r. do nadal. Organ rentowy zakwestionował ważność umowy o pracę pomiędzy P. O. a płatnikiem składek, a to ze względu na ustalone przez organ okoliczności takie jak: brak dowodów świadczenia pracy, zawarcie umowy o pracę 2 maja 2019 r. i zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych w szóstym dniu zatrudnienia, tj. 8 maja 2019 r., niezdolność do pracy P. O. po krótkim czasie od zawarcia umowy o pracę, tj. od 4 maja 2019 r., a także przeprowadzenie badań lekarskich okresowych 6 września 2019 r. zamiast badań wstępnych, co w ocenie ZUS prowadzi do przyjęcia, że umowa ta została zawarta niezgodnie z przepisami prawa pracy. Powołując się pośrednio

na pozorność umowy o pracę, ZUS stwierdził, że P. O. nie podlegał w tym czasie ubezpieczeniom społecznym jako pracownik.

Ubezpieczony P. O. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i stwierdzenia, że od 2 maja 2019 r. podlega on obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o. o. Odwołujący wskazał, że w maju 2019 r. wielu staraniach otrzymał pracę na pół etatu w (...) sp. z o.o. na czas określony do 25 października 2019 r., lecz niefortunnie zaraz po rozpoczęciu pracy zachorował i przebywał na zwolnieniu lekarskim. Po przebytej chorobie wrócił do pracy i pracował do połowy lipca 2019 r., kiedy znowu zachorował. Podniósł, że od 8 sierpnia 2019 r. pracuje w (...) sp. z o.o. bez żadnej przerwy oraz że dobrze wykonuje swoje obowiązki, czego potwierdzeniem jest przedłużenie z nim umowy o pracę. Dodał, że nie jest w stanie przedstawić żadnego dokumentu potwierdzającego faktyczne świadczenie pracy, bo pracuje fizycznie w brygadzie remontowej na torach i efekty jego pracy są widoczne w terenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

(...) sp. z o.o. poparła stanowisko odwołującego.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony P. O., urodzony (...), ma wykształcenie podstawowe.

Na początku kwietnia 2019 r. ubezpieczony zgłosił się do (...) sp. z o.o. w R. – firmy zajmującej się modernizacją i utrzymywaniem torowisk tramwajowych i kolejowych – zapytać o oferty pracy. Rozmawiał z prezesem zarządu spółki S. B., który poinformował go, żeby przyszedł do firmy pod koniec kwietnia, ponieważ planują zatrudnienia nowych pracowników od maja 2019 r.

Ubezpieczony zjawił się ponownie w (...) sp. z o.o. pod koniec kwietnia 2019 r. i po rozmowie z S. B., który wyraził chęć zatrudnienia ubezpieczonego od początku maja 2019 r., otrzymał dokumenty do wypełnienia. Prezes zarządu spółki S. B. nie potrafił wyjaśnić wpisanej przez odwołującego na kwestionariuszu osobowym daty 8 maja 2019 r. zmienionej na 8 kwietnia 2019 r. Wskazywał, że zatrudniania wielu pracowników i nie pamięta dokładnie dlaczego została wpisana taka data.

W dniu 2 maja 2019 r. ubezpieczony podpisał w biurze (...) sp. z o.o. w R. umowę o pracę z płatnikiem składek na czas określony do 25 października 2019 r. w wymiarze 1/2 etatu. Stanowisko pracy ubezpieczonego określono jako pracownik ogólnobudowlany z wynagrodzeniem 1125 zł brutto miesięcznie. Po podpisaniu umowy o pracę ubezpieczony miał przeprowadzone szkolenie BHP, które odbywało się w biurze spółki i trwało około 7 godzin. Po szkoleniu P. O. udał się do domu. Z uwagi na przypadający w piątek dzień 3 maja, będący dniem wolnym od pracy, ubezpieczony miał się stawić do pracy w poniedziałek 6 maja 2019 r.

Ubezpieczony w trakcie weekendu, tj. wieczorem 3 maja 2019 r. źle się poczuł i wezwał pogotowie. W nocy z 3 na 4 maja 2019 r. został przewieziony do Szpitala Miejskiego w R.. Po przeprowadzonych badaniach zdiagnozowano u niego ostre zapalenie trzustki. Ubezpieczony był hospitalizowany do 20 maja 2019 r., natomiast na zwolnieniu lekarskim przebywał do końca maja 2019 r.

Podczas pierwszych dni hospitalizacji w maju 2019 r. ubezpieczony poinformował S. B. o niezdolności do pracy, który następnie kontaktował się z obsługującym (...) sp. z o.o. biurem rachunkowym w sprawie zgłoszenia P. O. do ubezpieczeń społecznych. Zgłoszenie to zostało dokonane 8 maja 2019 r.

Po zakończeniu zwolnienia lekarskiego P. O. w pierwszy dzień roboczy czerwca 2019 r., tj. w poniedziałek 3 czerwca, pojawił się w pracy. W tym dniu uczestniczył w szkoleniu na placu budowy w B.. W kolejnych tygodniach ubezpieczony świadczył pracę na terenie realizowanych przez (...) sp. z o.o. budów. P. O. pracował przy rozbiórce torów tramwajowych, wykonywał prace przy wykopach, prace związane z podbudową. Była to praca fizyczna na

budowie torowisk. Ubezpieczony należał do brygady kierowanej przez brygadzystę K. C.. Ubezpieczony – z uwagi na zatrudnienie w wymiarze 1/2 etatu – świadczył pracę przez 4 godziny dziennie, a czasami 8 godzin dziennie a następnie odbierał dzień wolny.

W dniu 19 lipca 2019 r. ubezpieczony zgłosił się do poradni chirurgii ogólnej w Szpitalu Miejskim w R. z powodu powiększającego się kaszaka w okolicy ciemieniowej głowy. W dniu 26 lipca 2019 r. przeprowadzono zabieg usunięcia kaszaka. W związku z przeprowadzonym zabiegiem chirurgicznym ubezpieczony był niezdolny do pracy od 26 lipca 2019 r. do 7 sierpnia 2019 r. Od tego czasu ubezpieczony sporadycznie korzysta ze zwolnień lekarskich.

W dniu 26 października 2019 r. (...) sp. z o.o. zawarła z ubezpieczonym kolejną umowę o pracę na czas określony – do 31 grudnia 2019 r.

Umową o pracę z 1 stycznia 2020 r. przedłużono zatrudnienie ubezpieczonego do 30 czerwca 2020 r.

Razem z ubezpieczonym pracują świadkowie: brygadzysta K. C. (przełożony ubezpieczonego), M. C. (1), K. G., D. F..

Przy podpisywaniu umowy o pracę 2 maja 2019 r. ubezpieczony przedłożył ważne badania lekarskie od poprzedniego pracodawcy, dlatego S. B. nie skierował go na wstępne badania lekarskie. Dopiero po kontroli Państwowej Inspekcji Pracy w firmie w sierpniu 2019 r. płatnik składek skierował ubezpieczonego na badania lekarskie, które wykonano 6 września 2019 r.

Powyższy stan faktyczny ustalił Sąd na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego (k.25), dokumentacji medycznej ubezpieczonego (k.35), zeznań świadków M. C. (2), K. G., K. C. i D. F. (nagranie z rozprawy z 3 lipca 2020 r. k. 59), a także przesłuchania prezesa zarządu (...) sp. z o.o. S. B. i odwołującego (nagranie z rozprawy z 3 lipca 2020 r. k. 59).

Sąd pominął dowód z zeznań świadka M. G. z uwagi na wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy zgodnie z tezą dowodową.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.), zwanej dalej również „ustawą systemową”, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Obowiązkowym ubezpieczeniom pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania (art. 13).

Art. 8 pkt 1 ustawy systemowej stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany, jako osoba współpracująca.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 maja 2005 r., sygn. akt III AUa 283/2005). Podkreślić też należy, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. – tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 25 stycznia 2005 r., sygn. akt II UK 141/2004, publik. OSNP 2005/15 poz. 235, Monitor Prawniczy 2006/5 str. 260),

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy umowa o pracę z dnia 2 maja 2019 r. zawarta między płatnikiem składek (...) sp. z o.o. a odwołującym P. O. była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art.

83 k.c. lub mającą na celu obejście przepisów prawa – tak jak twierdzi organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, czy też nie.

Należy wskazać, że pozornosc oświadczenia woli (art. 83 § 1 k.c.) została potraktowana przez ustawodawcę jako wada oświadczenia woli, nie dotyczy więc oświadczeń wiedzy. Jest to jednak wada szczególnego rodzaju, bo dotycząca oświadczenia złożonego świadomie i swobodnie dla pozorów drugiej stronie, która o takim oświadczeniu wie i na to się zgadza. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 8 czerwca 1971r., II CR 250/71).

Z kolei w wyroku z 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86, Sąd Najwyższy zdefiniował pozornosc, jako „wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywoływało skutków prawnych”. Nie można też przyjąć pozornosci oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadomie to przyjmował (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 marca 2001r., II UKN 258/00).

Sąd podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 1 czerwca 2010 r. (II UK 34/10), iż. „o czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń, nie jest obejściem prawa.”

Przechodząc od powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe w żadnym wypadku nie wykazało, aby zawartą między płatnikiem składek a odwołującym umowę o pracę z 2 maja 2019 r. można było uznać za czynność prawną pozorną bądź też czynność mającą na celu obejście prawa.

Sąd wskazuje, że zebrane w sprawie dowody świadczą w sposób niebudzący wątpliwości o faktycznie wykonywanej przez odwołującego pracy w (...) sp. z o.o. w R.. Podkreślić należy, że już w kwietniu 2019 r. strony porozumiały się co do zatrudnienia odwołującego od początku maja 2019 r. W dniu 2 maja 2019 r. odwołujący zjawił się w biurze płatnika składek, podpisał z prezesem zarządu S. B. umowę o pracę i przystąpił do szkolenia z zakresu BHP. Kolejnym dniem roboczym, w którym odwołujący miał zgłosić się do pracy był poniedziałek 6 maja.

W ocenie Sądu nie można zgodzić się z organem rentowym, że niezdolność do pracy P. O. po krótkim czasie od zawarcia umowy o pracę świadczy o pozornosci zawartej umowy o pracę. Jak wynika z dokumentacji medycznej, a także z wyjaśnień prezesa zarządu (...) sp. z o.o. i odwołującego, odwołujący 3 maja 2019 r. doznał ostrego zapalenia trzustki, w trybie nagłym został przyjęty do szpitala i przebywał tam do 20 maja 2019 r. Zdaniem Sądu zwolnienie lekarskie, na którym przebywał odwołujący do końca maja 2019 r., było uzasadniane i nie był on zdolny do świadczenia pracy w tym okresie.

Należy podkreślić, że zaraz po zakończeniu zwolnienia lekarskiego odwołujący stawiał się do pracy i faktycznie ją wykonywał, co potwierdzili powołani w sprawie świadkowie – zarówno jego przełożony jak i współpracownicy – oraz prezes zarządu S. B.. Odwołujący pracował przy rozbiórce torów tramwajowych, wykonywał prace przy wykopach, prace związane z podbudową.

Zdaniem Sądu na wiarygodność zatrudnienia odwołującego u płatnika składek nie wpływa również jego niezdolność do pracy od 26 lipca 2019 r. do 7 sierpnia 2019 r. Z dokumentacji medycznej wynika jednoznacznie, że ubezpieczony zgłosił się do poradni chirurgii ogólnej w Szpitalu Miejskim w R. z powodu powiększającego się kaszaka w okolicy ciemieniowej głowy, a 26 lipca 2019 r. przeprowadzono zabieg usunięcia kaszaka. Zasadność zwolnienia lekarskiego z tego powodu nie może zatem budzić wątpliwości.

Sąd miał na uwadze również fakt, że pracodawca odwołującego zawarł z nim kolejne umowy o pracę na czas określony oraz, że odwołujący pozostaje nadal zatrudniony w (...) sp. z o.o.

Sąd dał wiarę również wyjaśnieniom prezesa zarządu płatnika składek w zakresie daty widniejącej na kwestionariuszu osobowym odwołującego, albowiem z doświadczenia życiowego wynika, że przy zatrudnianiu dużej liczby pracowników, może dojść do pomyłki przy zapisie daty, zaś ponad roczny okres czasu upływający od tego zdarzenia może powodować, że nie pamiętał on szczegółowo okoliczności tego zdarzenia.

Powyższe okoliczności nie pozwalają na stwierdzenie, że do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy doszło na podstawie czynności prawnej pozornej (art. 83 § 1 k.c.), bądź też sprzecznej z prawem lub mającej na celu obejście prawa (art. 58 § 1 k.c.), co w konsekwencji powodowałoby jej nieważność.

Reasumując według oceny Sądu w dniu 2 maja 2019 r., doszło do zawarcia między odwołującym a płatnikiem składek umowy o pracę, która nie była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., a tym samym nieważną bądź zmierzającą do obejścia prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., zatem stanowi podstawę do objęcia odwołującego ubezpieczeniami społecznymi.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt 1 wyroku.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek